

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
Problemformulering.....	2
Emneafgrænsning/metode.....	2
Case	3
Lovgivning.....	4
Hvad siger professionernes kompetenceprofiler?	5
Andy Højholdt.....	7
Pædagogens og psykologens syn på tværprofessionalisme	8
Konklusion	11
Perspektivering	12
Litteraturliste	12

Indledning

I §8 i loven om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog står følgende: ...”den studerende tilegner sig kompetencer til fremme af samarbejde med andre relevante professioner.”¹

Man skal som pædagogstuderende ikke have været længe ude i praksis, før man indser og forstår, hvor vigtigt et nøgleord samarbejde er i pædagogisk praksis. For at man ude i institutionerne skal få en dagligdag til at fungere og hænge sammen, kræver det at hver enkelt medarbejder er villig til at samarbejde. Samarbejdet gælder såvel internt i huset som eksternt; når der arbejdes på tværs af professioner som for eksempel pædagog og psykolog imellem.

Vi lever i dag i et velfærdssamfund som hele tiden er under udvikling, hvilket bl.a. resulterer i at største delen af Danmarks børn/unge tilbringer de fleste af deres vågne timer i en/flere institutioner. Vi som pædagoger har derfor et specifikt ansvar overfor børnene. Dermed har vi også et ansvar for, at yde en indsats for at få det bedste ud af det i et tværprofessionelt samarbejde. For at dette samarbejde skal kunne fungere, er det vigtigt at kende til sin egen profession og samtidig må den enkelte tage sin profession alvorligt, ved at være bevidst om sin egen og samarbejdspartneres kernefaglighed samt arbejdsopgaver og kompetencer. Dette leder mig frem til følgende problemformulering.

Problemformulering

Hvordan arbejder psykologen og pædagogerne sammen i børnehaven Floravej i forhold til et udsat barn? Hvilke kompetencer, ansvarsområder, viden og faglighed har de to forskellige professioner?

Emneafgrænsning/metode

Jeg tager i denne opgave udgangspunkt i en case omkring et tværprofessionelt samarbejde mellem pædagoger og psykolog/fysioterapeut med fokus på pædagogen og psykologen. Samarbejdet begrænser sig til en enkeltstående sag, hvor jeg har fået indblik i et barns agter. Jeg vil først starte med at beskrive casen og forløbet. Dernæst vil jeg præsentere pædagogens og psykologens

¹ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25070>

kompetenceprofil til senere analyse. Jeg vil benytte mig af Andy Højholdt og analysere hvilken samarbejdsrelation de benytter i det tværprofessionelle samarbejde. Ydermere vil jeg kort komme ind på, hvilken lovgivning der knytter sig til det tværprofessionelle område. Jeg vil ud fra mit kvalitative interview med en psykolog og pædagog samt deres kompetenceprofiler analysere hvor vidt denne profil stemmer overens med deres eget syn på deres profession. Jeg vil til slut komme med en konklusion og perspektivering.

Case

Da jeg startede i min nuværende (2. Lønnede) praktik i en børnehave, gik der en dreng på min stue, som jeg vil kalde Jens, der var under udredning hos PPR² Jens er født d. 30 maj 2009, han startede i børnehaven d. 1 juli 2012 og fyldte 4.2 år efter min praktikstart. I dagligdagen observerer vi at Jens har svært ved at forstå, at han ikke kan få det legetøj, som et andet barn er i gang med. Han tager de andres børns legetøj ud af hånden på dem, og når det ikke lykkedes ham at få legetøjet, bliver han frustreret og begynder at græde. Vi oplever at Jens til samlinger og i andre situationer har meget uro i hans krop. Han snurrer meget rundt om sig selv, og har svært ved at sidde stille og til samling er han mere observerende end deltagende. Jens skal guides meget fx i garderoben. I spisesituationer vil han ofte ikke hen til bordet, hvilket resulterer i at en pædagog må slæbe ham hen til bordet mens han græder og stritter imod. Det ender ofte med at han sidder ude i køkkenet, hvor der er mere ro.

På baggrund af disse observationer laver pædagogerne en indstilling til PPR. Her formodes at Jens er meget sensitiv samt har følelsesmæssige vanskeligheder med ønskes om at der bevilliges støtte timer til Jens, da børnehaven ikke har de nødvendige ressourcer til at give ham den støtte han har brug for. Der indledes et samarbejde ml. børnehaven Floravej, psykolog, fysioterapeut og forældrene.

Der bliver afholdt forskellige møder ml. børnehaven, fysioterapeuten, psykologen og forældrene, for at få afklaret Jens' situation og høre hvad pædagogerne ser og hvad forældrene oplever hjemme. Der bliver lavet forskellige observationer i børnehaven hvor både psykolog og fysioterapeut er

² PPR beskæftiger sig med børn og unge med særlige behov og består af en række medarbejdere fra forskellige professioner

tilstede, hvor Jens opleves i forskellige situationer; Jens er set i fri leg på stuen, til samling, ved sanglege i gruppe og ved spisning.

D. 18 september 2013 modtager børnehaven Floravej afgørelsen fra PPR, hvorved der afholdes et møde mellem psykolog, fysioterapeut, stuepædagog og forældrene. Her kan psykologen og fysioterapeuten ud fra deres observationer konkludere at Jens vurderes til at være en sårbar og usikker dreng, der følelsesmæssig har det svært p.t. I observationsperioden viser han glimtvis glæde, men også ofte tristhed, ked-af-det-hed og afvisning, sidstnævnte som evt. tegn på, at han mangler overskud til turde give sig i kast med mange af børnehavelivets udfordringer.

Ud fra konklusionen konkluderer fysioterapeuten og psykologen at Jens har brug for ekstra støtte, og bakker pædagogerne op i at der skal søges om dette for at give ham den bedste trivsel.

Psykologen og fysioterapeuten kom også med forslag til nogle pædagogisk tiltag som pædagogerne kunne afprøve i børnehaven. Hele dette forløb tog dog en noget uventet drejning, da forældrene efter dette møde endte med at melde deres søn ud med omgående virkning, da forældrene ikke var enige i konklusionen.

Lovgivning

I det tværprofessionelle samarbejde, er underretning en vigtig del at forholde sig til. I sagen om Jens endte dette samarbejde med en underretning med henblik på bekymring for at Jens skulle være hjemme i to måneder, da farens tilstand er meget kritisk og pga. han har økonomisk fri plads. At denne underretning blev lavet sker på baggrund af, at pædagoger som offentligt ansatte, har det der kaldes *udvidet underretningspligt* der findes i servicelovens §153³.

En anden væsentlig lovgivning i denne sag er Dagtilbudsloven §7 stk. 2, hvor jeg vil fremhæve følgende: *Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst*⁴ Dette

³ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=126342#K27>

⁴ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=32025#A2>

finder jeg væsentlig, da det stemmer overens med udfaldet i sagen om at søge støtte til Jens for at give ham den bedste trivsel.

Hvad siger professionernes kompetenceprofiler?

Pædagogens kompetenceprofil

Den pædagogiske profession indeholder et bredt og alsidigt arbejdsfelt. Pædagoguddannelsen kvalificerer en til at kunne arbejde indenfor normalområdet, mennesker med sociale problemer samt mennesker med funktionsnedsættelse. Pædagogens praksis danner, uanset målgruppen, rammen om en væsentlig samfundsmæssig opdragelses-, udviklings-, lærings-, dannelses- og livsmestringsopgave.

Dette betyder at man som pædagog har ansvar for at skabe et pædagogisk rum, der er kendetegnet ved engagement, interesse, støtte, vejledning, tryghed og omsorg, hvor barnet/brugeren kan skabe egne positive erfaringer. Pædagogen skal kunne understøtte og stimulere barnet/brugers sociale, kognitive, emotionelle, sproglige og motoriske færdigheder, sådan at barnet/brugeren kan udvikle disse i positiv retning.⁵

Den pædagogiske opgave varetages med afsæt i den pædagogiske profession og dennes behov, hvilket indebærer, at den professionelle pædagog skal kunne⁶

- Opstille mål, overveje og evaluere metoder og opstille handleplaner for den pædagogiske virksomhed i respekt for det enkelte barn/den enkelte bruger. Det kan f.eks. være udarbejdelse af pædagogiske læreplaner i dagtilbud, virksomhedsplaner og/eller individuelle handleplaner for voksne med funktionsnedsættelser eller sociale problemer m.v.
- Indgå i professionelle relationer med børn/brugere, som tager hensyn til den enkeltes identitet og forudsætninger.
- Planlægge og gennemføre aktiviteter, der får barnet/brugeren til at opleve den pædagogiske proces som meningsfuld og engagerende.

⁵ Pædagogens kompetenceprofil 2004

⁶ IBID

- Tilrettelægge, igangsætte, gennemføre, reflektere over, dokumentere og evaluere en pædagogisk proces.
- Beskrive og begrunde mål og valg af metoder.
- Analysere og reflektere over sammenhængen mellem de pædagogiske mål, metoder og den (egen og andres) pædagogiske praksis med henblik på eventuel forandret praksis.
- vejlede og støtte forældre og pårørende i deres rolle overfor barnet/brugeren.
- Arbejde i team samt samarbejde med andre, fx forældre, pårørende, andre faggrupper og (amts) kommunalforvaltning⁷

For at pædagogen kan mestre de problemstillinger de bliver stillet overfor, kræver det at de er i besiddelse af seks kompetencer: *Social- og kommunikativ kompetence, personlig og relationel kompetence, faglige kompetence* herunder teoretisk viden og metoder, professionskompetence kulturel kompetence, musisk og kreativ kompetence, *organisatorisk kompetence, systemkompetence, udviklings- og læringskompetence*⁸

Psykologens kompetenceprofil

Med en kandidat i psykologi er man i stand til at løse problematiske opgaver, der vedrører det psykologiske genstandsfelt. Som psykolog har man en omfattende forståelse af begreber og teorier inden for personligheds-, kognitions-, neuro-, udviklings- og socialpsykologi samt grundlæggende indsigt i psykologiske forhold vedrørende organisations- og arbejdspsykologi, klinisk psykologi og pædagogisk psykologi, der gør det muligt for kandidaten at skabe omfattende sammenhæng i psykologiske emner af praktisk/teoretisk art. Som psykolog har man kvalifikationer til at analysere, strukturere og sætte mål inden for et praktisk/teoretisk område, således at han eller hun er i stand til alene eller under supervision at planlægge, iværksætte og evaluere handlingsforløb, der kan betegnes som løsning af praktiske og/eller videnskabelige opgaver⁹

⁷ IBID

⁸ IBID

⁹ Studieordningen – Psykologi

En kandidat i psykologi er eksempelvis i stand til:

- At planlægge, iværksætte og evaluere kursusforløb, der griber målet ind i områder af dagliglivet, som brugerne opfatter som problematiske
- At formidle specifikke psykologiske problemstillinger dvs. gøre rede for, hvorledes et psykologisk emne behandles inden for forskellige psykologiske discipliner og ud fra forskellige teoretiske antagelser, og hvilke implikationer forskellige opfattelser har for brugere af psykologisk viden
- At håndtere problematiske psykologiske opgaver, hvor psykologisk viden er påkrævet
- at belyse almenmenneskelige forhold, som involverer etiske, kulturelle og andre konflikter
- at identificere, når mellemmenneskelige forhold omfatter problemer, der skal løses af færdiguddannede kandidater i psykologi (psykologer) og/eller andre faggrupper¹⁰

Andy Højholdt

Andy Højholdt er lektor og cand.scient.soc. Han underviser og er udviklingskoordinator på Frederiksberg Seminarium, Professionshøjskolen Metropol. Andy Højholdt pointerer i sin indledning i *Den tværprofessionelle praktiker (2010)*, at tværprofessionelt samarbejde er en nødvendighed i arbejdet med børn og unge. ”... vi gør det for at gøre en forskel for målgruppen i praksis.”¹¹ Højholdt beskriver i sin bog fem grundforståelser for samarbejdsrelationer, hvilket jeg har undersøgt baseret på observationer og refleksioner/dialog med min vejleder i min praktikinstitution;

- *Samarbejde som kollektiv enhed*
- *Samarbejde som et hold*
- *Samarbejde som et løst netværk*
- *Samarbejde som et fleksibelt team*
- *Samarbejde som overlevering*

¹⁰ IBID

¹¹ Højholdt, 2010, s. 9

Ud fra det tværprofessionelle samarbejde i den før omtalte sag med Jens mellem pædagoger og psykologer er jeg kommet frem til, at sådan et samarbejde foregår som henholdsvis *Samarbejde som løst netværk* og *Samarbejde som overlevering*. Når samarbejdet foregår som et løst netværk, er det med henblik på styringsopgaven: *Arbejde for tydeliggørelse af ressourcer i medarbejdergruppen, som man gensidigt kan trække på.*¹² Og også kravet til den professionelle: *”anerkende andres faglige bidrag som en støtte og kilde til udvikling.”*¹³ Her tænker jeg på Pædagogisk Psykologisk Rådgivning. Når samarbejdet med PPR foregår som overlevering, er det igen med henblik på kravet til den professionelle. Dels som stafetholder: *”Evne til at formulere meningsfuld og relevant beskrivelse af den hidtidige instans for målgruppen.”*¹⁴ Og dels som stafetmodtager: *”Kunne inddrage og indarbejde den modtagne viden i det fremtidige arbejde.”*¹⁵

Pædagogens og psykologens syn på tværprofessionalisme

Ud fra mit interview jeg lavede med min vejleder i børnehaven, hvor jeg spurgte indtil pædagogens rolle i et tværprofessionelt samarbejde i forhold til et udsat barn, er jeg kommet frem til følgende. I forhold til kompetencer og ansvarsområder pædagogen har i sådan en sag, svarede pædagogen at det at kunne lave observationer/iagttagelser af barnets hverdag og vores kendskab til barnets alsidige udvikling er vigtige kompetencer at have. Man skal have en god faglig baggrund for at kunne afdække et evt. udsat barn for senere hen at indstille dette til PPR. Derudover menes også at forældresamarbejdet, at være af væsentlig karakter i forhold til observationer og vurderinger deraf. I forhold til ansvarsområdet kan jeg konstatere, at pædagogen mener at være i besiddelse af ansvaret for det grundlæggende arbejder, der lægger op til det tværprofessionelle samarbejder. Hermed mener pædagogen, at deres observationer samt kompetencer- og udviklingsbeskrivelser er baggrunden for, at psykologen har noget at arbejde videre fra. Det er altså i pædagogernes øjne deres ansvar, at give et så præcist billede af barnet, dets ressourcer og problematikker som overhovedet muligt.

¹² Ibid s. 194

¹³ Ibid

¹⁴ Ibid s. 200

¹⁵ Ibid

For at komme nærmere ind på, hvilke kvalifikationer pædagogen finder vigtigt i forhold til deres egen kernefaglighed, spurgte jeg indtil hvordan hun ville beskrive hendes egen fagprofession. Heraf kom følgende nøgleord til udtryk: Nærvær, omsorg, empati, rummelighed, anerkendelse, respekt, tillid, professionalisme, ansvarlighed, samarbejde, Tryghed/trivsel, at være rollemodel, engagement, glæde, faglighed, evne til at skabe social relationer, styrke barnets færdigheder. Når jeg sammenligner med pædagogens kompetenceprofil, supplerer de hinanden meget godt, hvor vigtige nøglebegreber som tryghed, omsorg, engagement, faglighed, relationer, samarbejde ses i denne profil. Dette er med til at bekræfte at vi som pædagoger er bevidste om vores egen professions identitet og ved hvad denne indeholder og forholder os til denne.

I forhold til psykologen fik jeg følgende svar til første spørgsmål om kompetencer og ansvarsområder. Det er vigtigt i forhold til sådan en sag med Jens at man som psykolog kan lave iagttagelser og observationer. Man må besidde en solid psykologisk viden og have empati i forhold til alle implicerede partner. I forhold til ansvarsområder har man som psykolog ansvar for at undersøge et barns problemstilling i samarbejde med barnets forældre og pædagoger, beskrive den/dem, få øje på de ressourcer, der kan bygges videre på, og for at rådgive forældre og professionelle omkring barnet.

For at komme nærmere ind på, hvilke kvalifikationer psykologen finder vigtigt i forhold til deres egen kernefaglighed, stillede jeg det samme spørgsmål omkring egen fagprofession. Her kommer ord som psykologisk viden, empati, faglig viden til syne igen. Ydermere fortæller hun at man skal kunne lytte, bestræbe sig på at formidle de ting, man finder frem til på en forståelig måde, man skal kunne skrive og formulere sig. Derudover understreger hun det at kunne samarbejde med både andre professionelle og familier, have tålmodighed, forholde sig til mange forskelligartede mennesker, forholde sig fordomsfrit, have overblik, håndtere til tider stort arbejdspress, have humor, skabe tryghed og god stemning.

I forhold til psykologens kompetenceprofil er ord som at kunne analysere, planlægge, strukturere, evaluere, at formidle specifikke psykologiske problemstillinger og sætte mål inden for et praktisk/teoretisk område nøgleordene i deres kompetence profil. Dette stemmer meget godt overens med svarene fra psykologen hvor hun lægger meget vægt på at man som psykolog må beherske og besidde en psykologisk viden for at kunne undersøge et barns problemstillinger, for til

senere hen at observere og iagttage for at analysere og planlægge relevante handlingsforløb. Derimod er det også tydeligt igennem interviewet at det er en psykolog der er har været i sit felt i mange år, da hun også fremhæver andre egenskaber man må besidde som psykolog som ikke direkte er skrevet i kompetenceprofilen. Her tænkes på disse ord hun knytter til første spørgsmål, som er nogle vigtige egenskaber og kompetencer man må besidde og beherske. Alle sammen egenskaber som man lærer hen vejen i sin egen udvikling i sin professions identitet.

I forhold til hvordan det tværprofessionelle fungere ude i praksis, fortæller pædagogen følgende: For at det tværprofessionelle samarbejde skal lykkes og kommunikationen fungere, finder pædagogen det afgørende, at der er gensidig respekt og åben dialog. Derudover er det også vigtigt, at der bliver fulgt op på tingene; dette kunne være at få svar på de observationer psykologen måtte lave. Her giver pædagogen til udtryk at dette netop har har fungere rigtig godt i deres institution. Her oplever hun at de er gode til at lytte til hinanden. Pædagogerne virker sikker og tror på dem selv hvilket gør at de også føler sig hørt når de er i dialog med en psykolog eller fysioterapeut. De oplever og føler at deres samarbejdspartner hvad enten det er psykolog eller fysioterapeut tager pædagogernes observationer og iagttagelser til sig, og at hele det tværprofessionelle samarbejde fungerer som en rigtig god dialog hvor der er gensidig respekt. Psykologerne er gode til at hjælpe og give indblik i deres arbejde og fortælle omkring deres observationer, hvilket betyder at pædagogerne føler at samarbejdet fungere optimalt.

Psykologen giver tilkende at hun også synes at deres samarbejde har fungeret godt og det altid har fungeret godt med pædagogerne i børnehaven Floravej. Begge partner giver til udtryk i interviewet at deres fagkompetencer er forskellige men at de overlapper hinanden, hvilket er med til at det er rart og nemt at samarbejde med hinanden. Psykologen oplever, at en god kommunikation er meget afgørende, i det hun får mange informationer og overvejelser fra pædagogerne, som hun bygger videre på i sine egne vurderinger. Dette lægger så meget godt af pædagogens svar, at hun føler at psykologen er gode til at være lyttende og tage i mod de informationer pædagogerne kommer med, og at man som pædagogernes øjne er deres ansvar, at give et så præcist billedet af barnets, dets ressourcer og problematikker som overhovedet muligt. Psykologen understreger også at kommunikationen netop bør være god da pædagoger og psykologer i fællesskab kan finde frem til løsninger, som bygger på ligeværdigt på hinandens ideer. Pædagogens og psykologens svar lægger sig meget godt af de før omtalte samarbejdsrelationer; Overlevering og løst netværk. Både

pædagogen og psykologen anerkender hinandens faglige bidrag som en støtte og kilde til udvikling. De besidder begge evne til at formulere meningsfuld og relevant beskrivelse af den hidtidige instans for målgruppen, og de formår begge at kunne inddrage og indarbejde den modtagne viden i det fremtidige arbejde.

Konklusion

Efter at have fået stor indsigt i et barns agter om netop tværprofessionelt samarbejde som denne, er jeg blevet bekræftet i, at rollen som pædagog er af væsentlig karakter, når det gælder tværprofessionelt samarbejde omkring et udsat barn. Vi har som pædagoger den største indsigt i barnets dagligdag, og kan derfor give psykologer og andre tværprofessionelle samarbejdspartnere et grundigt billede af situationen forud videre handling; blandt andet i form af observationer, handleplaner og udviklingsbeskrivelser. Pædagogen mener at være i besiddelse af ansvaret for det grundlæggende arbejder, der lægger op til det tværprofessionelle samarbejde. Nøgleord som tryghed, anerkendelse, respekt, tillid, professionaliser, samarbejde og ansvarlig m.m. er for pædagogen vigtige kvalifikationer at besidde.

Som psykolog må kunne lave iagttagelser og observationer og besidde en psykologisk viden og empati. Man må kunne analysere og planlægge relevante handlingsforløb. I forhold til Jens' sag har psykologen ansvar for at undersøge hans problemstilling i samarbejdet med barnets forældre og pædagoger og beskrive den/dem, få øje på de ressourcer, der kan bygges videre på, og for at rådgive forældre og professionelle omkring barnet.

For at det tværprofessionelle arbejde kan lykkes i praksis, er det en forudsætning, at vi respekterer og accepterer hinandens arbejdsfelt; der skal være plads til faglig refleksion. Man må som pædagog og psykolog kende til sine kompetencer og det viste sig ud fra deres kompetenceprofiler at disse stemmer overens med pædagogens og psykologens egen opfattelse af deres profession og faglighed. Pædagogen og psykologen lægger begge vægt på gensidighed og respekt når man skal samarbejde og kommunikere. I forhold til samarbejdsrelationer læner dette samarbejde sig op at overlevering og løst netværk. Det tværprofessionelle samarbejde er rent kvantitativt løst ved, at blandt andet Pædagogisk Psykologisk Rådgivning er etableret. Vi skal nu i samarbejde finde ud af at løse opgaven kvalitativt; på tværs af professionerne.

Perspektivering

Jeg er i skriveprocessen stødt på flere problemstillinger, der kunne være interessante at undersøge nærmere, men som ville have været for omfattende i forhold til denne opgaves størrelse. Det kunne have været interessant at have lavet et interview med fysioterapeuten for at få hendes syn på sin egen profession og samarbejdet i den konkrete sag. Derudover finder jeg det interessant at pædagogen nævner forældresamarbejdet som en værende en væsentlig del af pædagogens arbejde. Her kunne man i forhold til den drejning sagen tog, med at forældrene meldte deres barn ud kort efter afgørelsen være relevant at gå ind og undersøge hvad man kunne have gjort for at samarbejdet kunne have fungeret bedre/mere optimal mellem institution og forældre.

Litteraturliste

Bøger

Højholdt, Andy(2010).
Den tværprofessionelle praktiker.
København, Hans Reitzels Forlag.

Hjemmesider

http://www.psy.ku.dk/uddannelser/kandidatuddannelsen/studieordning/KA-2010_revision_juli_2013_endelig.pdf/

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=126342#K27>

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=32025#A2>

<http://www.bkchefer.dk/uploads/File/a040120a.pdf>